

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336.02

Мацур Сергій Миколайович

аспірант спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Matsur Serhii

Postgraduate of the

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID: 0000-0003-1449-4411

**ВПЛИВ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ
ДОХОДІВ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ
THE IMPACT OF TRANSFER PRICING ON PUBLIC FINANCE
REVENUES IN UKRAINE**

Анотація. Вступ. В умовах глобалізації економіки та зростання ролі транснаціональних корпорацій, трансфертне ціноутворення набуває нових вимірів, а сучасні тенденції вимагають від урядів реагування на виклики, що виникають з оподаткування транснаціональних операцій. Обґрунтовано, що трансфертне ціноутворення вважається одним з ключових інструментів у сфері міжнародного податкового планування, яке може істотно впливати на доходи публічних фінансів будь-якої країни, включаючи Україну. Визначення цін у контрольованих операціях між пов'язаними особами, розташованими в різних податкових юрисдикціях, надає можливість перерозподілити доходи та витрати так, щоб мінімізувати загальну суму податків, яка підлягає сплаті. Розкрито сутність, роль та значення трансфертного ціноутворення у формуванні публічних фінансів в Україні. Розглянуто взаємозв'язок регуляції трансфертного ціноутворення та доходів публічних фінансів в Україні.

Доведено, що регуляція трансфертного ціноутворення відіграє значну роль у зміцненні публічних фінансів через збільшення податкових надходжень від корпоративного сектора.

Перспективи дослідження. Це дослідження відкриває шлях для подальшого аналізу ефективності існуючих регулятивних механізмів трансфертного ціноутворення в Україні та їх впливу на публічні фінанси. Важливим аспектом є розробка рекомендацій щодо оптимізації податкової політики для забезпечення справедливого і ефективного розподілу податкових надходжень від міжнародних корпорацій. Також передбачається аналіз міжнародного досвіду та його можливе застосування в контексті української економіки. Особливу увагу буде приділено аналізу можливостей та викликів, пов'язаних з інтеграцією України у світову економіку, і як це впливає на трансфертне ціноутворення та публічні фінанси країни.

Мета. Метою дослідження є аналіз впливу трансфертного ціноутворення на структуру і обсяги доходів публічних фінансів України, а також визначення потенційних шляхів оптимізації податкових надходжень від міжнародних корпоративних операцій.

Матеріали та методи. Для дослідження будуть використані дані з офіційних звітів уряду України, статистичних даних, а також аналіз наукових публікацій та експертних оцінок у сфері міжнародного податкового планування та трансфертного ціноутворення. Методологія дослідження включає комплексний підхід з використанням економічного аналізу, порівняльного аналізу та синтезу отриманих даних.

Ключові слова: *трансфертне ціноутворення, контрольовані операції, публічні фінанси, принцип «витягнутої руки», податкова база, оподаткування, податки, доходи публічних фінансів.*

Summary. *Introduction.* Research indicates that in the context of economic globalization and the growing influence of transnational corporations, transfer pricing takes on new dimensions. Modern trends necessitate government responses to the challenges arising from the taxation of transnational operations.

Transfer pricing is considered a key tool in the field of international tax planning, with the potential to significantly affect the revenues of public finances in any country, including Ukraine. The determination of prices in controlled transactions between related parties located in different tax jurisdictions provides the opportunity to redistribute income and expenses to minimize the overall tax liability.

This article explores the essence, role, and significance of transfer pricing in shaping public finances in Ukraine. The interrelation between the regulation of transfer pricing and public finance revenues in Ukraine is examined. It is demonstrated that the regulation of transfer pricing plays a significant role in strengthening public finances by increasing tax revenues from the corporate sector.

Research Prospects. This study paves the way for further analysis of the effectiveness of the existing regulatory mechanisms of transfer pricing in Ukraine and their impact on public finances. An important aspect is the development of recommendations for optimizing tax policy to ensure a fair and efficient distribution of tax revenues from international corporations. It is also planned to analyze international experience and its possible application in the context of the Ukrainian economy. Particular attention will be paid to analyzing the opportunities and challenges associated with Ukraine's integration into the global economy and how this affects transfer pricing and public finances.

Objective. The purpose of the study is to analyze the impact of transfer pricing on the structure and volume of public finance revenues in Ukraine, as

well as to identify potential ways to optimize tax revenues from international corporate transactions.

Materials and Methods. The study will use data from official reports of the Ukrainian government, statistical data, as well as analysis of scientific publications and expert opinions in the field of international tax planning and transfer pricing. The research methodology includes a comprehensive approach using economic analysis, comparative analysis and synthesis of the data obtained.

Key words: transfer pricing, controlled transactions, public finances, arm's length principle, tax base, taxation, taxes, public finance revenues.

Постановка проблеми. Фінансова стійкість держави в першу чергу залежить від стабільності та прогнозованості доходів публічних фінансів, що зокрема формуються завдяки податковим надходженням від транснаціональних корпорацій. Останні, в свою чергу, в рамках досягнення цілі максимізації прибутку прагнуть до податкової оптимізації, в тому числі за рахунок маніпуляцій цінами у внутрішньогрупових операціях. Таким чином, питання впливу регулювання за трансфертним ціноутворенням на формування публічних фінансів набуває великої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансфертне ціноутворення продовжує бути предметом глибокого аналізу вченими, оскільки воно впливає на економічну безпеку, податкову систему та фіскальні втрати країн. Дослідження Ю.В. Касперовича [7] зосереджено на методичних підходах до оцінки фіскальних втрат України через гібридну війну, акцентуючи на значущості трансфертного ціноутворення в цьому контексті. Коблянська О.І., Портнова О.Є., Коблянська Г.Ю. [8] дослідили його роль в системі оподаткування, вказуючи на його важливість для сучасної економіки. Іванова О.В. [6] виокремлює сучасні тенденції

розвитку трансфертного ціноутворення, подаючи цінні інсайти щодо його впливу на глобальні фінансові потоки. З. Варналій [2] відзначає вплив трансфертного ціноутворення на економічну безпеку України, особливо в умовах війни та повоєнного відновлення.

Міжнародні дослідники, такі як Augusto A. і Rathke T. [10], аналізують маніпуляції з трансфертним ціноутворенням та податкові санкції, досліджуючи вплив оподаткування іноземних прибутків. Choi J.P., Furusawa T., Ishikawa J. [11] вивчають регулювання трансфертного ціноутворення та податкову конкуренцію, що є критично важливим для розуміння міжнародної торгівлі та фіскальної політики.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає в аналізі теоретичної та практичної взаємозалежності ступеня податкового регулювання трансфертного ціноутворення на формування доходів публічних фінансів в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу. Аналіз міжнародного досвіду вказує на необхідність гармонізації податкового законодавства з міжнародними стандартами. Це стосується як правил встановлення цін в контрольованих операціях, так і методів їхнього контролю та аудиту. Технологічні інновації, особливо в області штучного інтелекту та великих даних, змінюють способи, якими компанії ведуть бізнес. Це, в свою чергу, впливає на трансфертне ціноутворення, оскільки компанії використовують новітні технології для оптимізації ціноутворення у внутрішньогрупових транзакціях [3].

У відповідь на виклики, пов'язані з трансфертним ціноутворенням, багато країн вносять зміни до своїх національних законодавств, а також дотримуються міжнародних стандартів і рекомендацій, наприклад, розроблених ОЕСР.

Згідно з визначенням Європейської Комісії [13], фіскальна стійкість або стійкість державних фінансів полягає в здатності уряду на

довгостроковій основі фінансувати свої поточні витрати, податкові та інші заходи, не стикаючись із ризиком неплатоспроможності або дефолту за зобов'язаннями або обіцяними видатками. Трансфертне ціноутворення через певні практики може впливати на здатність держави збирати податки, а, отже, і на фіскальну стійкість.

Трансфертне ціноутворення впливає не лише на окремі країни, а й на глобальні фінансові ринки. Цей вплив може виявлятися через волатильність валютних курсів, коливання цін на товари та послуги на міжнародних ринках, а також через вплив на інвестиційну привабливість країн. Важливо враховувати ці аспекти при аналізі фіскальної стійкості країн, оскільки вони відіграють ключову роль у формуванні стабільного економічного середовища.

Питання переміщення прибутку з метою уникнення оподаткування в транснаціональних корпораціях (ТНК) стало одним із головних у міжнародній податковій політиці після глобальної фінансової кризи, особливо завдяки ініціативі G20/OECD щодо розмивання бази оподаткування та переміщення прибутку [13]. Переміщення прибутку означає, що ТНК переміщують доходи від афілійованих компаній у юрисдикціях з високими податками до юрисдикцій з низькими податками, щоб зменшити свої загальні податкові зобов'язання. Існує багато емпіричних доказів того, що переміщення прибутку відбувається в широких масштабах. Наприклад, виявлено, що німецькі філії ТНК сплатили в середньому на 27% менше податків, ніж аналогічні німецькі фірми. У Великій Британії оподатковуваний прибуток як частка загальних активів дочірніх компаній іноземних ТНК у середньому на 12,8 відсоткових пунктів нижчий, ніж у порівнянних національних самостійних компаній [15].

Розвиток глобальних стандартів, таких як напрями OECD щодо трансфертного ціноутворення, відіграє важливу роль у спрощенні та

уніфікації міжнародних правил. Однак, існує потреба в подальшій гармонізації цих стандартів, щоб забезпечити більш ефективний контроль і зниження ризиків фіскальної нестабільності в країнах з різними податковими системами.

Політичні рішення на національному та міжнародному рівнях можуть суттєво впливати на практики трансфертного ціноутворення. Це включає законодавчі зміни, міжурядові угоди та політичні ініціативи, які можуть як сприяти, так і ускладнювати процес встановлення та контролю трансфертних цін на міжнародному рівні.

У дослідженні Девіса та інших [12] було вивчено уникнення оподаткування через трансфертне ціноутворення. Їх результати не виявили ухилення від оподаткування, враховуючи тільки країни призначення, але показали значущі податкові втрати через трансфертне ціноутворення. Адекватне правозастосування може сприяти збільшенню податкових надходжень. У свою чергу, уряди країн занепокоєні щодо трансфертного ціноутворення та посиленій увазі до трансферів прибутків та фіскальних аспектів внутрішньогрупових операцій.

Згідно з ICAEW [14], ключ до стійкості державних фінансів полягає у відновленні довіри суспільства до уряду. Професіонали в галузі обліку мають потенціал допомогти урядам керувати державними фінансами. Важливо, щоб політики акцентували увагу на фінансових ризиках та стандартах звітності.

Трансфертне ціноутворення є одним із найбільш значущих інструментів у сфері міжнародного податкового планування, яке може суттєво впливати на доходи публічних фінансів будь-якої країни, включно з Україною. Визначення цін у контрольованих операціях між пов'язаними особами, що знаходяться в різних податкових юрисдикціях, дозволяє перерозподіляти доходи та витрати таким чином, щоб мінімізувати загальну суму податків, що підлягає сплаті.

Застосування принципу "витягнутої руки" (arm's length principle) забезпечує, щоб ціни в контрольованих операціях відповідали цінам, які були б установлені незалежними сторонами в аналогічних умовах. Це може примусити підприємства, що працюють зі збитками, відображати більші прибутки, оскільки вони не можуть встановлювати штучно занижені або завищені ціни при транзакціях з пов'язаними особами.

Уряд України, як і багато інших держав, вживає заходів для регулювання трансфертного ціноутворення з метою забезпечення справедливого та об'єктивного оподаткування транснаціональних корпорацій. Законодавство України передбачає ряд критеріїв і процедур, які регулюють ці операції, включно з вимогами до документації та методів визначення ринкових цін.

Україна, як член міжнародних організацій, таких як ОЕСР, бере участь у міжнародній боротьбі з ерозією податкової бази та переміщенням прибутків (BEPS). Це включає в себе зобов'язання гармонізувати національне законодавство з міжнародними стандартами та обміну податковою інформацією з іншими країнами.

Контроль за трансфертним ціноутворенням впливає на фінансові результати підприємств, що працюють зі збитками, через ряд механізмів, які стимулюють їх до підвищення прибутковості або відображення реальних фінансових результатів. Ось декілька принципів, які можуть змусити збиткові підприємства "показувати" більші прибутки під впливом контролю трансфертного ціноутворення:

- 1. Коригування податкової бази:** Якщо податкова інспекція виявляє, що трансфертні ціни були встановлені не за ринковими принципами і призводять до заниження прибутків, вона може вимагати коригування податкової бази. Це збільшить податкові зобов'язання підприємства і таким чином "виправить" відображення збитків.

2. **Штрафні санкції:** Збиткові підприємства можуть зіткнутися з штрафами за неналежне ведення документації або невиконання вимог щодо трансфертного ціноутворення, що є додатковим фінансовим навантаженням. Щоб уникнути цих витрат, підприємства мотивовані коректно відображати вартість контрольованих операцій.
3. **Вимоги до прозорості:** Законодавство зобов'язує підприємства надавати детальну звітність про свої внутрішньогрупові операції. Підвищена увага до трансфертного ціноутворення змушує підприємства бути більш прозорими та обережними в установленні цін.
4. **Репутаційний ризик:** Неправильне використання трансфертного ціноутворення може негативно вплинути на репутацію компанії, що може призвести до довгострокових втрат для бізнесу. Підприємства, які прагнуть підтримувати добрі відносини з регуляторами та громадськістю, можуть вирішити відображати прибутки реалістичніше.
5. **Економічні стимули:** Правильне трансфертне ціноутворення може спонукати підприємства переглядати свої бізнес-моделі та оптимізувати внутрішньокорпоративні процеси для забезпечення рентабельності та ефективності.
6. **Міжнародні стандарти:** Впровадження глобальних стандартів, таких як принципи, розроблені ОЕСР для трансфертного ціноутворення, допомагає створити однакові умови для всіх учасників міжнародного бізнесу, тим самим зменшуючи можливість використання трансфертних цін для уникнення оподаткування.

Вимоги до документування забезпечують те, що підприємства мають належним чином обґрунтовувати ціни у своїх контрольованих операціях. Це зобов'язує їх до проведення ретельного аналізу та виправлення цін, які

не відповідають ринковим стандартам, що може вести до збільшення прибутків, які вони повинні відобразити.

Участь в міжнародних ініціативах, спрямованих на боротьбу з ерозією податкової бази, зміцнює податковий контроль та знижує можливості для агресивного податкового планування. Це змушує підприємства бути більш прозорими в своїй податковій звітності.

Запровадження більш строгих штрафів за неподання або надання недостовірної інформації у звітах може стимулювати підприємства до відображення дійсних фінансових результатів, аби уникнути великих фінансових втрат.

Застосування цих механізмів забезпечує те, що підприємства, які раніше могли зловживати трансфертним ціноутворенням для зменшення своєї податкової навантаження, будуть більш обачливими та схильними до здійснення комерційних транзакцій на ринкових умовах, що призведе до збільшення їхніх прибутків або відображення реального фінансового стану.

Нижче наведено спрощену схему взаємозалежності фінансових результатів різних українських підприємств через механізм трансфертного ціноутворення.

Схема, що представлена на рисунку 1, демонструє як процес визначення контрольованих операцій впливає на ринкову рентабельність і, як наслідок, на податкові зобов'язання українських компаній.

Рис. 1. Схема взаємозалежності фінансових результатів підприємств через механізм трансфертного ціноутворення

Джерело: складено автором на основі [6; 9]

В контексті трансфертного ціноутворення, податкове законодавство України вимагає, щоб ціни в контрольованих операціях відповідали принципу «втягнутої руки», що означає, що угоди між пов'язаними особами мають відбуватися за умовами, які б мали місце між незалежними сторонами. Для визначення таких умов використовуються дані про зіставні операції, які відображають ринкові ціни.

Якщо компанія має збитки протягом двох чи більше років, її не можна включити до списку зіставних компаній для аналізу контрольованих операцій, тому що така компанія може бути нерепрезентативною для встановлення ринкових умов. Це особливо важливо, оскільки постійні збитки можуть бути індикатором неефективності управління або ненормальних умов господарювання, які не відповідають умовам вільного ринку [4].

Додаткова умова, що обмежує включення до зіставних компаній тих, що мають суттєву частку власності з боку інших юридичних осіб,

встановлює бар'єр для тих компаній, які можуть бути під контролем або мати суттєвий вплив від інших бізнесів. Це вимагає, щоб для аналізу вибиралися тільки дійсно незалежні компанії, що діють на ринкових засадах без зовнішнього впливу.

Ці обмеження змушують компанії вибудовувати свої цінові політики таким чином, щоб їх контрольовані операції відповідали ринковим умовам і не викликали підозр у податкових органів. У разі, якщо компанія демонструє збитки у контрольованій операції, вона мусить бути готовою до додаткового обґрунтування таких результатів перед податковими органами.

Враховуючи ці аспекти, виникає логічне питання: чи зможуть компанії, які регулярно зазнають збитків, підтримувати свою діяльність без змін у ціновій політиці? Така ситуація створює стимул для підприємств розглядати свої цінові стратегії і забезпечувати, що вони відповідають не тільки внутрішнім потребам компанії, але і зовнішнім ринковим умовам, що зменшує ризик податкових перевірок і коригувань.

Отже, враховуючи те, що починаючи із 2013 року в Україні були впроваджені правила трансфертного ціноутворення, а вперше українські підприємства стикнулися з необхідністю аналізу контрольованих операцій у 2014 році за 2013 рік, можна очікувати, що вже починаючи із 2014-2015 звітних років серед приватних підприємств, обсяг операцій яких перевищує 10 млн грн (критерій обсягу контрольованих операцій) – значно зменшиться частка збиткових компаній. З метою перевірки вищевказаної гіпотези ми звернулися до спеціалізованої бази даних, що містить відомості про фінансову звітність українських підприємств за період 2013-2022 роки – Ruslana.

Було застосовано наступні критерії пошуку:

1. Статус – діюча компанія
2. Наявність фінансової звітності – за період 2013-2022 роки

3. Обсяг виручки: у кожному році – не менше 10 млн. грн.

Таким чином вдалося отримати вибірку із 23 049 компаній. Далі ми розрахували відсоток прибуткових підприємств, відносно всіх у кожному з років та згрупували їх за типами власників:

1. Корпоративні власники
2. Приватні підприємства з власними фізичними особами
3. Державні підприємства

Результати можна побачити на Рис.2 нижче:

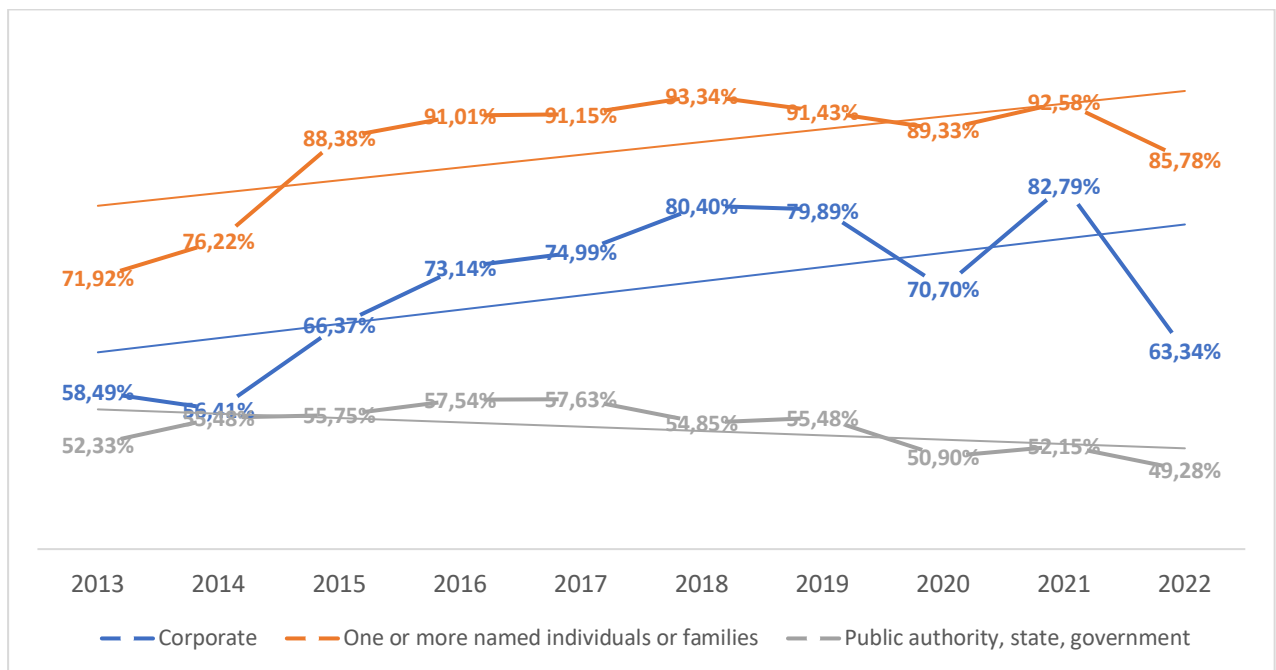

Рис. 2. Прибутковість українських підприємств різних типів власності у 2013-2022 роках

Джерело: складено автором на основі [1]

Згідно з графіком, що представлено на рисунку 4, можна зробити наступні спостереження:

- Компанії з корпоративними власниками показують значне зростання прибутковості з 2013 по 2022 рік, починаючи з 71.92% у 2013 році і зростаючи до 85.78% у 2022 році.
- Приватні підприємства, які належать одній або декільком фізичним особам, також показують значне зростання прибутковості з часом, але з невеликим падінням між 2018 і 2019 роками. Загальний тренд

залишається позитивним, зі зростанням з 88.38% у 2013 році до 92.58% у 2021 році, із невеликим зниженням до 85.78% у 2022 році.

- Державні підприємства показують зниження прибутковості протягом даного періоду з 58.49% у 2013 році до 49.28% у 2022 році.

Ця інформація може вказувати на те, що з введенням правил трансфертного ціноутворення в Україні, приватні підприємства, можливо, стали більш ефективними та прибутковими, тоді як державні підприємства продовжують залишатися невмотивованими до отримання прибутку. Дана ситуація показує, що контроль за трансфертним ціноутворенням не просто дозволяє державі утримати додаткові кошти у вигляді штрафів та коригування фінансового результату до оподаткування за порушення у сфері трансфертного ціноутворення, але і створила умови для превентивного утримання компаніями-платниками податків рівня своїх прибутків у рамках діапазонів, що формуються на основі прибуткових незалежних компаній.

Вивчаючи представлені дані про прибутковість українських підприємств різних типів власності, можна зазначити, що регуляція трансфертного ціноутворення має помітний вплив на поведінку підприємств. Корпоративні та приватні компанії, здебільшого, демонструють зростання прибутковості, що може свідчити про підвищення їхньої ефективності та пристосування до ринкових умов після впровадження контролю за трансфертним ціноутворенням.

Зниження прибутковості державних підприємств може відображати системні проблеми в управлінні та необхідність реформування для підвищення їх ефективності та конкурентоспроможності. Це також вказує на потребу вдосконалення корпоративного управління та залучення приватного сектору до управління або власності цих підприємств.

Висновки. Загалом, регуляція трансфертного ціноутворення відіграє значну роль у зміцненні публічних фінансів через збільшення податкових

надходжень від корпоративного сектора. Аналіз фінансової звітності підтверджує важливість трансфертного ціноутворення як інструменту податкової політики, спрямованого на забезпечення справедливого розподілу податкових зобов'язань та посилення податкових надходжень. Оптимізація податкового навантаження через трансфертне ціноутворення стимулює не тільки відповідальність бізнесу, але й сприяє збільшенню прозорості фінансових операцій і посиленню довіри до податкової системи України.

Література

1. *Ruslana (Bureau van Dijk`s : baza danykh – Ruslana (Bureau van Dijk`s : база даних.* URL: <https://ruslana.bvdep.com/> (дата звернення: 04.01.2024).
2. Варналій З. Економічна безпека України в умовах війни та повоєнний час. *Фінанси, економіка, право vs війна : збірник тез Міжнародного конгресу* (м. Ірпінь, 27 квітня 2022 р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. С. 397-401.
3. Варналій З.С., Лекарь С.І., Мацур С.М. Трансферне ціноутворення: сутність та методи застосування : монографія. Хмельницький : ТОВ Мельник А.А., 2021. 148 с.
4. Варналій З.С., Мацур С.М. Коригування параметрів зіставності операцій для цілей трансфертного ціноутворення. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки".* 2021. № 1(45). С. 78-90
5. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система : підручник. Київ : Знання України. 2019. 567 с.
6. Іванова О.В. Сучасні тенденції розвитку трансфертного ціноутворення. *International scientific ejournal Logos-online.* 2020. URL:

<https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.61.html> (дата звернення: 04.01.2024).

7. Касперович Ю.В. Методичні підходи до оцінки фіскальних втрат України внаслідок гібридної війни рф. *Економіка та держава*. 2018. № 12. С. 8-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2018_12_4 (дата звернення: 25.10.2023).
8. Коблянська О.І., Портнова О.Є., Коблянська Г.Ю. Трансфертне ціноутворення в системі оподаткування. *Modern economics*. 2020. № 19. С. 52-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2020_19_11. (дата звернення: 25.10.2023).
9. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 25.11.2018 із змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 04.01.2024).
10. Augusto A., Rathke T. Transfer pricing manipulation, tax penalty cost and the impact of foreign profit taxation. School of Economics, Business and Accounting at Ribeirão Preto. University of São Paulo. 2015. 16 p. doi: doi.org/10.48550/arXiv.1508.03853.
11. Choi J.P., Furusawa T, Ishikawa J. Transfer pricing regulation and tax competition. *Journal of International Economics*. 2020. Vol. 127. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022199620300829#bb0075> (дата звернення: 04.01.2024).
12. Davies R.B., Martin J., Parenti M., Toubal F. Knocking on Tax Haven's Door: Multinational Firms and Transfer Pricing. *The Review of Economics and Statistics*. 2018. Vol. 100, Is. 1. P. 120–134.
13. Code of conduct on business taxation. *European Council : вебсайт*. 2019. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/02/05/code-of-conduct-on-business-taxation-new-chair-of-the-council-working-group/> (дата звернення: 04.01.2024).

14. Sustainable public finances: global views. *ICAEW (Institute of Chartered Accountants in England and Wales)*. 2023. 20 p. URL: <https://www.ifac.org/system/files/news/files/ICAEW%20Sustainable%20public%20finances%20global%20views.pdf> (дата звернення: 04.01.2024).
15. Mooij R. A., Liu L. At A Cost: the Real Effects of Transfer Pricing Regulations. *IMF Working Papers*. 2018. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/03/23/At-A-Cost-the-Real-Effects-of-Transfer-Pricing-Regulations-45734> (дата звернення: 04.01.2024).
16. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. *OECD*. 2017. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm> (дата звернення: 04.01.2024).

References

1. *Ruslana (Bureau van Dijk`s): Database*. URL: <https://ruslana.bvdep.com/>
2. Varnalii, Z. (2022). Economic security of Ukraine in the conditions of war and post-war time [Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh viiny ta povoiennyi chas]. *Finance, economics, law vs war: collection of abstracts of the International Congress – Finansy, ekonomika, pravo vs viina : zbirnyk tez Mizhnarodnoho konhresu* (pp. 397-401). Irpin: State Tax University [in Ukrainian].
3. Varnalii, Z.S., Lekar, S.I., & Matsur, S.M. (2021). *Transferne tsinoutvorennia: sutnist ta metody zastosuvannia: monohrafiia* [Transfer pricing: the essence and methods of application: a monograph]. Khmelnytskyi: Melnyk A.A. LLC [in Ukrainian].
4. Varnalii, Z.S., & Matsur, S.M. (2021). *Koryhuvannia parametriv zistavnosti operatsii dlia tsilei transfertnoho tsinoutvorennia* [Adjustment of parameters of comparability of transactions for the purposes of transfer

- pricing]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Serii: "Ekonomichni nauky" – International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences", 1(45), 78-90* [in Ukrainian].
5. Varnalii, Z.S., & Romaniuk, M.V. (2019). *Podatkova systema: pidruchnyk* [Tax system: a textbook]. Kyiv: Znannya Ukrainy [in Ukrainian].
 6. Ivanova, O.V. (2020). *Suchasni tendentsii rozvytku transfertnoho tsinoutvorennia* [Modern trends in the development of transfer pricing]. *International scientific ejournal Logos-online*. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.61.html> [in Ukrainian].
 7. Kasperovych, Y.V. (2018). *Metodychni pidkhody do otsinky fiskalnykh vtrat Ukrainy vnaslidok hibrydnoi viiny rf* [Methodological approaches to assessing the fiscal losses of Ukraine as a result of the hybrid war of the Russian Federation]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state, 12, 8-15*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2018_12_4 [in Ukrainian].
 8. Koblianska, O.I., Portnova, O.Ie., & Koblianska, H.Iu. (2020). *Transfertne tsinoutvorennia v systemi opodatkuvannia* [Transfer pricing in the taxation system]. *Modern economics, 19, 52-57*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2020_19_11 [in Ukrainian].
 9. *Podatkovi Kodeks Ukrainy № 2755-VI vid 25.11.2018 iz zminamy i dopovnenniamy* [The Tax Code of Ukraine No. 2755-VI of 25.11.2018, as amended]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – The Official Bulletin of the Verkhovna Rada*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian].
 10. Augusto, A., & Rathke, T. (2015). *Transfer pricing manipulation, tax penalty cost and the impact of foreign profit taxation*. School of Economics, Business and Accounting at Ribeirão Preto. University of São Paulo. 16 p. doi: doi.org/10.48550/arXiv.1508.03853.

11. Choi, J.P., Furusawa, T., & Ishikawa, J. (2020). Transfer pricing regulation and tax competition. *Journal of International Economics*, 127. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022199620300829#bb0075>
12. Davies, R.B., Martin, J., Parenti, M., & Toubal, F. (2018). Knocking on Tax Haven's Door: Multinational Firms and Transfer Pricing. *The Review of Economics and Statistics*, 100, 1, 120–134.
13. Code of conduct on business taxation. (2019). *European Council: website*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/02/05/code-of-conduct-on-business-taxation-new-chair-of-the-council-working-group/>
14. Sustainable public finances: global views. (2023). *ICAEW (Institute of Chartered Accountants in England and Wales)*. URL: <https://www.ifac.org/system/files/news/files/ICAEW%20Sustainable%20public%20finances%20global%20views.pdf> (дата звернення: 04.01.2024).
15. Mooij, R. A., & Liu, L. (2018). At A Cost: the Real Effects of Transfer Pricing Regulations. *IMF Working Papers*. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/03/23/At-A-Cost-the-Real-Effects-of-Transfer-Pricing-Regulations-45734>
16. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. (2017). *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm>